

De Huiszwaluw vogel van het jaar 2018

Vogelwacht Bolsward e.o.

Jaarverslag 2017

- **Aan- en verkoop**
- **Advisering**
- **Taxaties**
- **Huur en verhuur**

Specialismen:

- **Woonhuizen**
- **Bedrijfspannen**
- **Agrarische objecten**

nieuwsgierig

Wie vraagt komt verder. Nieuwsgierig zijn wij naar de ontwikkelingen in ons vakgebied, naar wat daar achter de horizon van de grafische wereld gebeurt. Nieuwsgierig zijn wij vooral ook naar u. Uw bedrijf, uw wensen en uw doelen. Samen gaan we op weg, zodat wij voelen en ervaren wat u drijft. Dat is de weg naar succes. Door onze blik op de toekomst, lopen we nooit achter de feiten aan. Wij durven te investeren, want wij zien overal kansen. Welkom bij van der Eems.

VANDEREEMS.NL EASTEREIN / HEERENVEEN

Inhoudsopgave

Organisatie	5
Van de Redactie	7
Beste veehouders en loonwerkers	8
Van het bestuur	9
Werkzaamheden van het bestuur	10
Speld van verdienste voor Rimmer Stoelinga	11
Stabiele weidevogelstand in kansrijke gebieden	12
Nestkasten 2017	13
Nieuwe broedaccomodaties	14
Wergroep nazorg	15
Overzicht rayonkaart Vogelwacht Bolsward 2017	19
De Veldleeuwerik	20
Jeugdvogelwacht 2017	22
Eerste kievitseieren van de Vogelwacht Bolsward e.o.	23
Wergroep Kerkuilen	24
BFVW jeugd	25
De kraai en de pauw	33
De Grutto verwordt tot een museumvogel	35
Tellingen en waarnemingen Eelco Brandenburg	37
Uit de oude doos	46
Van de nazorgcoördinator administratief	48
Nazorgcijfers per rayon (hoofdsoorten)	49
Overige soorten in ons wachtgebied	53
Bronvermelding foto's	54

**NIEUWBOUW, VERBOUW, RESTAURATIE OF
RENOVATIE PLANNEN?**

***WIJ BOUWEN UW WENSEN TOT
WERKELIJKHEID!***

**BEL ONS
(0515) 572516**

Volg ons:

HICHTUMERWEG 2, 8701 PG BOLSWARD | INFO@HUITEMA-VALLINGA.NL | WWW.HUITEMA-VALLINGA.NL

Organisatie

Vogelwacht Bolsward e.o., opgericht 28 februari 1947, aangesloten bij de BFVW. Aantal leden 354 en rond de 30 jeugdleden.

Bestuur:

Voorzitter: E. Rosenau, Kleine Dylakker 32, 8701 HX
Bolsward. [Tel: 06-13464297](tel:06-13464297) e-mail: rosenau1@gmail.com

Secretaris: G. Hofstra, Fûgelleane 36, 8702 CD
Bolsward. [Tel: 0515-579471](tel:0515-579471) e-mail: vogelwachtbolsward@outlook.com

Notulist en agendabeheer: J. Kroese, e-mail: jandistillateur@gmail.com
Bolsward. [Tel: 06-29335374](tel:06-29335374)

Penningmeester: G. Hofstra, Fûgelleane 36, 8702 CD
Bolsward. [Tel: 0515-579471](tel:0515-579471) e-mail: vogelwachtbolsward@outlook.com

Nazorg coördinator administratief en veldwerk:

M. van Spanning, Harlingerstraat 53a, 8701 WR
Bolsward. [Tel: 06-42753632](tel:06-42753632) e-mail: vogelwachtnazorg@outlook.com

Broedzorg coördinator: W.A. Palstra, Prinsenburg 1, 8702 AM
Bolsward. [Tel: 06-46085050](tel:06-46085050) e-mail: wpalstra@hotmail.com

Leden- en donateurs administratie: G. Hofstra, Fûgelleane 36, 8702 CD
Bolsward. [Tel: 0515-579471](tel:0515-579471) e-mail: vogelwachtbolsward@outlook.com

Doel Vogelwacht Bolsward e.o.:

Bescherming en telling van de weidevogels, wintervoeding voor zang- en watervogels. Het beschikbaar stellen en controleren van nestkasten in Bolsward.

De bewoners en met name de jeugd van Bolsward e.o. betrekken bij de natuur.

Rosenau Stuc
TRADITIONEEL STUCADOOR

*E. Rosenau
Kleine Dylakker 32
8701 HX Bolsward*

Tel. 0515-58.19.92 **Mob. 06-13.46.42.97**

Functionele leden:

Jeugdcoördinator: Vacature vacant.

Foto's jeugdvogelwacht.

Redactie Jaarverslag: Ph. de Vries, De Ljip 12, 8702 CG
Bolsward. [Tel: 0515-576129](tel:0515-576129) e-mail: vogelwachtnazorg@gmail.com
R. de Lange, Groot Kerkhof 9, 8701 HG
Bolsward. [Tel: 06-11195698](tel:06-11195698) e-mail: r.de.l@home.nl

Webmaster: R. de Lange, Groot Kerkhof 9, 8701 HG
Bolsward. [Tel: 06-11195698](tel:06-11195698) e-mail: r.de.l@home.nl

Advertentiewerving: J. Ykema, de Wilster 1, 8702 CH
Bolsward. [Tel: 0515-575951](tel:0515-575951) e-mail: jp.ykema@gmail.com

Koekactie: G. Hofstra, Fûgelleane 36, 8702 CD
Bolsward. [Tel: 0515-579471](tel:0515-579471) e-mail: vogelwachtbolsward@outlook.com

Vliegende brigade:
W. Terra. [Tel: 0515-575428](tel:0515-575428) Mobiel: [Tel: 06-29230697](tel:06-29230697)

Wintervoeding:
R.O. Stoelinga. [Tel: 0515-573822](tel:0515-573822)

Financiële gegevens:

Bankrelatie: Rabobank Bolsward, rek.nr.: NL16RABO.03087.07.311

Website: www.vogelwachtbolsward.nl

Van de Redactie

Beste leden van Vogelwacht Bolsward e.o., natuurvrienden,

Na vele avonden puzzelen, meten en herschikken ligt er voor de achtste maal een mooie jaargids in de bekende lay-out voor u klaar. Rutger en ondergetekende hebben weer met veel plezier aan deze gids gewerkt, we zijn een goed op elkaar ingespeeld team geworden.

We bedanken iedereen die op één of andere manier voor deze jaargids zijn inzet en/of bijdrage heeft geleverd. Samen zijn we, als leden in staat, om iets van de grond te krijgen.

De laatste jaren voegt de redactie ook een persoonlijke noot toe. Het gaat dan over onze zorgen betreffende de weidevogelstand. Iets wat elke nazorger na aan het hart ligt. We hebben daarom ook twee artikelen opgenomen in deze gids. Eén van een natuurkenner en bezorgd natuurmens, Halbe Hetteema. En één over de uitspraken van onze gedeputeerde Johannes Kramer. De een geeft vanuit zijn visie (volgens ons) een zeer realistische kijk op de achteruitgang van de weidevogelstand. De ander probeert op een verzachtende manier te zeggen dat alle miljoenen die er de afgelopen jaren in weidevogelbeheer zijn

gepompt bijna niets opleveren.

Positief is dat er in gebieden met goed en gecombineerd weidevogelbeheer en veel idealisme van de betrokkenen uiteindelijk de vogelstand lijkt te stabiliseren. Het is echter een druppel op de gloeiende plaat, het gebeurt veel te weinig en op te kleine schaal. Het roer moet echt om in de reguliere landbouw en op veehouderijbedrijven. Predatiebeheer moet veel beter van de grond komen, weidegronden zijn cultuurgrond en geen wilde natuur. Je moet reguleren en beheeren.

We merken dat er het hele jaar door nu aandacht is in de pers voor weidevogelbeheer. De bevolking die de koeien in de wei wil zien en wil genieten van een kleurig en geurend voorjaar met bloemen en weidevogels. Men is zich bewuster geworden van het veranderde en eentonige weidelandschap en de intensieve veehouderij. Lokale biologische producten krijgen een steeds duidelijker plek in onze winkels en/of op de bedrijven zelf. De consument weet ze steeds meer te waarderen en heeft hier ook wat voor over. Iets duurder, maar wel vaak smakelijker en gezonder. Zeker beter voor de dieren die de producten leveren. Dit geldt ook voor land-

bouwgewassen. Al met al een korte footprint: Alles op korte afstand van het productiegebied aanleveren, produceren en verkopen. Betrokken raken bij de eigen omgeving en streekproducten.

Het roer gaat langzaam om, het moet veel sneller. Hopelijk zijn we niet te laat voor het behoud van onze weidevogels.

Philip de Vries

Rutger de Lange

Beste veehouders en loonwerkers

Als u in het broedseizoen van plan bent werkzaamheden op uw landerijen te verrichten, dan wel vee los wilt laten in een perceel waar weidevogels broeden, bel dan tijdig met de vliegende brigade waarvan W. Terra de coördinator is.

Met name graag extra uw aandacht en tijdig inschakelen van de vliegende brigade daar waar het werkzaamheden op maispercelen betreft.

Tot de leden van de vliegende brigade behoren de volgende nazorgers:

H. van Abbema
Tel:0517-531995

W. Louwsma
Tel:0515-575151

W. Terra 1e coördinator
Tel:06-29230697
Tel:0515-575428

W. Palstra
Tel:06-28050635

VERFZAAK BOLSWARD

- Topkwaliteit voor scherpe prijzen -

Tel: 0515 - 581 580

Marmar - Graniet - Leisteen

Vloer- en wandtegels • Aanrechtbladen
Vensterbanken • Tegellijmen
Grafmonumenten • Etc.

Bedrijvenpark de Marne 8 • BOLSWARD
www.marne-natuursteen.nl • Tel. 0515-573712

Van het bestuur

In 2017 mochten er wederom geen kievitseieren geraapt worden. De stand van de kievit is dermate slecht dat de BFVW hier toe heeft besloten. Wel mag het eerste ei van de provincie en van de gemeente gevonden worden. Het ei moet echter wel in het nest blijven liggen. Na het vinden van een eerste ei stopt het zoeken en begint de nazorg. Voor velen een grote teleurstelling, maar wel een begrijpelijke keuze van BFVW. O.a. predatie ligt hieraan ten grondslag. Ook komen er steeds meer berichten in de media dat het aantal insecten in de natuur drastisch ver-

mindert. Dit is o.a. van levensbelang voor de jonge kuikens die net uit het ei zijn gekropen. Dat het slecht gaat met de weidevogels leest u ook verder in dit jaarverslag. We zullen er met z'n allen voor moeten zorgen dat het weer beter gaat met de stand van de weidevogels. Dit kunt u doen door nazorger te blijven en als bestuur van de Vogelwacht door mee te denken en invloed te blijven uitoefenen op de diverse instanties om het leefklimaat van de weidevogels te verbeteren.

Het eerste ei van de wacht is gevonden door Wiebe Palstra. Hij vond het eitje op 13 maart. Jan Kroese vindt op 10 maart het eerste ei van SWF en Destiny van Spanning vindt op 13 maart het eerste ei van Friesland bij de jeugd. Ze heeft van gedeputeerde Johannes Kramer het "sulveren polske" ontvangen op het erf van boer Strikwerda in Burgwerd waar het eitje is gevonden. Jan Kroese heeft voor zijn eerste ei de oorkonde en

het vindingsloon ontvangen van Burgemeester Hayo Apotheker op het stadhuis in Sneek.

De vogelwacht Parrega/Hieslum is gestopt als wacht. Onze wacht heeft dit gebied erbij gekregen. Jan Willem Postma heeft dit gebied voor ons geïnventariseerd en ook de telling uitgevoerd. Een monsterklus, waarvoor onze hartelijke dank.

In 2017 bestond onze wacht 70 jaar. Dit hebben we op 1 april gevierd in "Ons Gebouw". Het was een gezellige avond met een leuke opkomst. Van de BFVW heeft onze wacht een vlag cadeau gekregen met ons eigen logo erop gedrukt.

Dhr. Stoelinga is door ons in het zonnetje gezet. Door zijn grote en lange inzet voor onze wacht is hij benoemd tot lid van verdienste. Hij heeft hiervoor de zilveren speld ontvangen, verstrekt door de BFVW.

Het bestuur wenst een ieder veel leesplezier toe met deze jaargids van 2017. Deze is wederom samengesteld door Philip de Vries en Rutger de Lange.

Het bestuur

Slagerij De Boer

Het adres voor:
Barbecue - Gourmet - Regionaal rundvlees
Friberne varkensvlees
Friese droge worst

Jongemastraat 35, 8701 JB Bolsward
telefoon 0515 - 573795

Frische Ambachtelijke
SLAGER

Ambachtelijk lekker

Werkzaamheden bestuur

Even een kleine opsomming waar het bestuur van Vogelwacht Bolsward zoal mee bezig is.

Vanaf oktober wordt er één keer per maand vergaderd. Deze vindt plaats bij toerbeurt bij één van de bestuursleden thuis.

De gastheer verstrekt ons koffie met koek en naderhand wordt er een drankje met een hapje geserveerd. De kosten hiervan komen voor rekening van de gastheer.

Jan Kroese maakt de agenda en notuleert het aantal besproken punten.

Tevens worden wij regelmatig uitgenodigd door de zgn. collectieven.

Dit zijn besturen van boeren waar de nazorgers tellingen registreren van het aantal gevonden

eieren. Bovendien vinden in de landerijen van deze ondernemers alarmtellingen plaats van de grutto.

Deze resultaten worden door de BFWW gecommuniceerd met de collectieven en op basis hiervan wordt er een financiële vergoeding uitgekeerd aan de betreffende vogelwachten voor hun bewezen diensten.

Elk jaar in februari wordt door onze wacht een algemene ledenvergadering georganiseerd.

De leden worden uitgenodigd en ontvangen een agenda wat er die avond zal worden besproken.

In maart worden onze nazorgers uitgenodigd voor onze nazorgvergadering.

Deze bijeenkomsten vinden altijd plaats in de bovenzaal van Hotel De Wijnberg.

De laatste vergadering van het bestuur eindigt meestal in april/mei.

Het bestuur onderhoudt regelmatig onderling contact via mail, telefoon en onze watts app.

De foto laat een beeld zien van een vergadering met het voltallige bestuur.

Gosse Hofstra

Het bestuur tijdens een bestuursvergadering.

 <p>KAPSALON MARKUS</p> <p>www.kapsalonmarkus.nl</p>	 <p>Kleine Dijkakker 14 8701 HW Bolsward t (0515) 57 46 04 m (06) 519 600 77 info@kapsalonmarkus.nl</p> <p>Afspraak:</p>
--	---

Speld van verdienste voor Rimmer Stoelinga

Vogelwacht Bolsward e.o. is op 28 februari 1947 opgericht en bestaat dus 70 jaar!

Zaterdag 1 april hebben wij dit jubileum gevierd in Ons Gebouw in Bolsward. Tijdens deze feestelijke bijeenkomst heeft de heer Rimmer Stoelinga het zilveren speldje in de vorm van een Ljip opgespeld gekregen.

Rimmer (80) is een actieve man binnen onze vogelwacht. Wanneer je Rimmer iets vraagt, is hij altijd bereid om het op zich te nemen. Zo ook de koekactie die jaarlijks georganiseerd wordt door de Bond van Friese Vogelwachten. Elk jaar weet hij het weer voor elkaar te krijgen om 200 koeken aan de man/vrouw te brengen. Ook tijdens de

strengere winters is Rimmer het vaste aanspreekpunt voor de wintervoeding van de watervogels binnen ons wachtgebied. Dit voer stelt onze wacht beschikbaar en verdeelt Rimmer dan onder zijn assistenten.

Verder is Stoelinga, als 'betûfde' eierzoker, al meer dan 27 jaar actief als nazorger bij verschillende boeren waar veel weide-

vogels op hun landerijen broeden. Daarom was het bestuur van mening Rimmer Stoelinga te moeten onderscheiden. Als lid van verdienste heeft hij zaterdagavond 1 april de zilveren Ljip opgespeld gekregen door voorzitter Eugene Rosenau als waardering voor zijn diensten aan de vogels en onze wacht.

Wiebe Palstra

Maatschap Fysiotherapie **Franekerstraat 20 Bolsward**

maatschap
Fysio therapeuten
Bolsward

www.fysiotherapiebolsward.nl

Stabiele weidevogelstand in kansrijke gebieden

De weidevogelstand stabiliseert in gebieden waar aan weidevogelbeheer wordt gedaan.

Dit blijkt uit de tussentijdse evaluatie van de Greiddefûgelnota.

De provincie Fryslân zet zich in voor een stabiele weidevogelstand. Dit doet de provincie samen met de boeren, natuurbeheerders en vrijwilligers. Er is ingezet op het verbeteren van de kuikenoverleving. Sinds 2014 is dat gedaan door onder andere het waterpeil te verhogen, plas-

dras gebieden en kruidenrijke graslanden aan te leggen. In totaal wordt er ongeveer 23.300 hectare aan weidevogelbeheer gedaan. De natte en kruidenrijke graslanden zijn van belang voor de voedselvoorziening van de weidevogels(kuikens).

Gedeputeerde Johannes Kramer: „De stabilisatie yn de greiden mei agrarysk natuerbehear biedt hoop. Mar we binne der noch lang net. Predaasje bliuwt in probleem, dêr sette we de kommende tiid ekstra op yn.”

De weidevogelstand op het gangbare boerenland zonder weidevogelbeheer gaat met 6 tot 19% ach-

teruit. De oorzaak hiervan is dat er nog te weinig rekening wordt gehouden met de weidevogelnesten en of kuikens bij het bemesten of maaien. Daardoor overleven veel weidevogelnesten en kuikens het niet. Een oplossing hiervoor is het inpassen van weidevogelbeheer in de bedrijfsvoering. Dit kan door bijvoorbeeld het land te beweiden (koeien buiten). Maar ook door het inzaaien van kruidenrijk grasland. De afgelopen jaren is er ook flink ingezet op predatiebeheer.

Bolswards Nieuwsblad.

Nu ook aanhanger verhuur:

Pak een Bak

Met vriendelijke groet,

Car Cosmetics Piersma
Rients Piersma

De Marne 126b 8701 MC Bolsward

Tel. (0515)575068 - mobiel (06) 28 71 80 55 - carcosmeticspiersma@home.nl

Nestkasten 2017

Hierbij een kort verslag van de nestenkasten op en nabij het Hoge Bolwerk en plan Zuid.

In 2017 bestond onze Vogelwacht 70 jaar, en in het kader van dit jubileum heeft onze wacht vijftien nieuwe vogelhokjes geplaatst in de omgeving van het Hoge Bolwerk. De hokjes op het Bolwerk waren op één na allemaal bewoond. Echter, de hokjes op de Kampen en om de Martinikerk deden het wat minder goed. Het merendeel was daar onbe-

woond. Waar dit aan ligt, weten we niet. Van de vijftien hokjes hadden we vijf met broedresultaat.

Drie ervan met de Koolmees, één met de Pimpelmees en één met de Grote Bonte Specht.

In plan Zuid, waar zesentwintig hokjes hangen, vertoonde als een paar voorgaande jaren, een stabiel aantal bewoners.

Vijf Pimpelmees, twee Koolmees, één Grote Bonte Specht en twee paartjes Grauwe Vliegenvangers konden wij hier noteren.

Binnen het rayon van Simme Witteveen waren de volgende resultaten te melden.

Van de 9 nestkastjes zijn er 8 bezet geweest met het volgende resultaat: 5x Koolmees, 2x Ringmus en 1x Holenduif.

De mannen van de nestkasten Plan zuid en Bolwerk:

Edwin Frankena, Jan H. Kroese, Marco van Spanning, Wiebe Palstra en Simme Witteveen

RUUD HARINGA
TWEEWIELERS

Bolsward 0515-572717

GEZOCHT

Vogelwacht Bolsward heeft een kleine 100 nestkasten in Bolsward in beheer. Deze dienen elk jaar na het broedseizoen schoongemaakt te worden. Tevens wordt geïnventariseerd wat de resultaten zijn geweest. VW Bolsward zoekt enthousiaste vrijwilligers die zich hiervoor willen aanmelden. Het is heel leuk werk en de wacht heeft een lichtmetalen ladder beschikbaar. Aanmelden kan via het bestuur en wij zijn zeer benieuwd naar uw reactie.

Nieuwe broedaccommodaties

De Vogelwacht van Bolsward heeft op een zaterdagmorgen een aantal nieuwe nestkasten opgehangen op het Hoog Bolwerk, De Kampen en bij de Martinikerk. De Vogelwacht die meer bekend staat om de bescherming van de weidevogels, heeft hiervoor een speciale commissie "broedzorg".

Deze commissie heeft door de jaren heen in totaal een kleine honderd nestkasten geplaatst op verschillende locaties in onze stad. Al jaren hebben de vogels in de steden het moeilijk om een geschikte plaats te vinden om hun eieren uit te broeden. Dit komt doordat de woningen te-

genwoordig zo goed zijn geïsoleerd, dat het bijna onmogelijk is om onder bijvoorbeeld een dakpan te kunnen kruipen. Ook zijn de tuinen ten opzichte van 20 jaar geleden erg veranderd. Het struikgewas van destijds is inmiddels

grotendeels vogels in de stad op nieuwe broedaccommodaties te trakteren. De broedzorgcommissie is echter op dit moment onderbe-mand. Voor een aantal locaties is de commissie dan ook op zoek naar enthousiaste vrijwilligers, die zich een paar uurtjes per

jaar willen inzetten voor de vogels in onze stad. Lijkt het u leuk om onderdeel van het broedsucces van de vogels in onze stad te worden? Aanmelden kan dan via de website van

Vogelwacht Bolsward. vervangen door een onderhoudsarme tuin. In het kader van het zeventigjarige bestaan van de plaatselijke vogelwacht vond de commissie, onder leiding van Wiebe Palstra, het een goed idee om de

Op de foto staan Marco van Spanning en op de ladder Jan H. Kroese die op het Hoog Bolwerk een nestkast ophangt. Foto: Wiebe Palstra

An advertisement for YKEMA OPTIEK. The left side has a blue background with the company name in white, the text "OPTICIEN CONTACTLENSPECIALIST", and contact information: "Marktplein 4, 8701 KG Bolsward, T (0515) 57 76 01" and "E info@ykema-optiek.nl, I www.ykema-optiek.nl". The right side shows a close-up of a pair of glasses with a logo in the bottom right corner that reads "E 3" and "W 3 M" with "W 3 E M" below it.

Werkgroep nazorg

Hoe staat het er voor met ons wachtgebied:

We hebben 85 rayons en 118 veehouders.

Hier wordt door 68 nazorgers op ongeveer 5800 ha nazorg verricht.

Op dit moment zijn er nog een paar vrije rayons:

nummers 17A, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84 en 85.

Dit zijn rayons met vogels! Hiervoor zoeken we nazorgers!

Overname

Parrega/Hieslum

Vogelwacht Bolsward e.o. heeft afgelopen jaar het gebied van Parrega en Hieslum overgenomen.

In dit gebied zitten hele mooie stukjes met een pracht broedresultaat.

Dit gebied is uitgekamd door Jan Willem Postma, hier heeft hij veel tijd in gestoken.

Maar dankzij Jan Willem is alles mooi in kaart gebracht en weten wij waar de vogels zitten.

Vogelwacht Bolsward dankt hem hiervoor!

Wie wil het stokje van Jan Willem overnemen? We zijn op zoek naar nazorgers!

Ben jij een nazorger die geen weidevogels meer in zijn gebied heeft? Meld je dan even bij mij.

Eigen ervaring

Ik ben zelf niet opgegroeid met het zoeken van eie-

**UW ALLROUND
DIERENZAAK**

voor al uw
**dierenbenodigdheden
en hengelsport**

DISCUS

**DIERENSPECIAALZAAK
A.P. VAN DER FEER**

Dijkstraat 13-15 8701 KB Bolsward Tel: 0515 - 58 12 52
E-mail: dierenwinkel@apvdfeer.nl Website: www.apvdfeer.nl

ren, dit heb ik niet van huis uit meegekregen.

Maar het leek mij altijd wel leuk als kind om dat een keer te doen.

Het was in 2011 dat ik van mijn werk naar huis reed en een auto zag staan met iemand die ik meende te kennen. Ik dacht, is dat Popke niet? En is hij aan het eierzoeken?

Daar wil ik meer van weten. Ik rij achteruit en inderdaad het is Popke.

Ik vraag hem hoe het met hem is en stel meteen de

vraag: "Ben je aan het aaisykjen Popke?"

Direct daarop vroeg ik: "Popke zou jij mij dit willen leren?"

Hij zei: "Natuurlijk". We hebben telefoonnummers uitgewisseld en hij zei: "Ik bel je met een paar weken Marco".

Na een paar weken belde Popke en hadden we op een zaterdagmorgen afgesproken.

Ik had er heel veel zin in en kon niet wachten tot het zaterdag was.

Eindelijk was het zover, ik gooide mijn laarzen in de auto en vertrok naar Popke.

Daar aangekomen hebben we eerst een bakje koffie gedronken en toen op zoek naar eieren.

Hij vertelde me alles over het gedrag van de kievit en waar ik op moest letten.

Het was veel informatie. Daarna liepen we nog een paar slagen door het veld.

Hij liet mij proefnesten zien. Helaas vonden we die dag geen eieren.

Na deze eerste ervaring hield het voor mij niet op.

De volgende dag –zondag- werd ik wakker

en dacht: ik wil een nest vinden. Bij het ontbijt zei ik tegen de kinderen: "Wie wil mee op zoek naar eieren".

De kinderen waren enthousiast en wilden graag mee.

Zo, de laarsjes in de auto en met papa op zoek naar eieren.

We stopten bij een maïsveld en ik had nog geen verstand van aaisykjen.

Het enige wat ik had, was de informatie van Popke.

Maar vanuit de auto keken we over het akkerland en zagen we genoeg "Ijppen

oer de wjuk gean". Ik zei tegen de kids: "Daar liggen vast wel eieren".

Natuurlijk kon ik niet weten of er daadwerkelijk eieren lagen, maar een echte aaisiker had al lang gezien dat er eieren lagen.

Wij gingen wat verspreid over de akker lopen en vonden al snel een broedsje.

Ik was ontzettend blij en trots al was dit meer geluk dan wijsheid.

Wij namen direct foto's en uiteraard even met mama bellen: "we hebben eieren gevonden!"

Na nog een paar slagen vonden we nog een twake.

Comfortabel Lopen

- *Schoenen*
- *Podotherapie*
- *Pedicure*

BLEEKER schoenen

MODE IN PASVORM

Jongemastraat 7 (t/o het Stadhuis) Bolsward
Telefoon: 0515 - 572584 www.bleekerschoenen.nl

Er werden foto's gemaakt en de eieren zijn natuurlijk blijven liggen. Ik moest Popke ook even inlichten wat ik had gevonden.

Daarna ben ik meteen lid en nazorger geworden van de Vogelwacht Bolsward. Ik heb eerst met iemand in de nazorg meegedraaid om het echt te leren voordat ik mijn eigen nazorggebied kreeg. Helaas was het aaisykjen voor mij van korte duur, en dat vind ik jammer. Maar gelukkig heb ik dit stukje Friese cultuur nog mee mogen maken.

Wat houdt nazorg in?

In het kort: Nazorg is in het belang van de weidevogels. Het is de bedoeling dat je een goed contact hebt met de boer. Dit, omdat je de nesten samen met de boer veilig wilt stellen voor de werkzaamheden die op het land moeten gebeuren. Je zet stokjes bij de nesten zodat de boer netjes om de nesten heen kan maaien of ploegen. Je vult de nesten in in het kievitregistratiesysteem. Heeft de boer beheer op zijn land dan is er iets meer werk voor de nazorger dan alleen stokjes zetten. Je moet dan

ook de alarmtellingen doen.

Wat houdt dat in? Alarmtellen is eigenlijk heel simpel.

De datums van de tellingen worden aangegeven en je doet 3 tellingen. Bijv. week 19 doe je een ronde in je nazorggebied en telt de vogels. Stel je telt 7 grutto's dan is dat 4 paar en dat noteer je, dit is telling 1. Dan tel je in week 21 weer, dit wordt telling 2. En in week 23 is dan de laatste telling.

Marco van Spanning,
Nazorg coördinator
veldwerk

VAN DER Werf

Dwarsnoard 21 - Tel: 0515-541517 - Workum

't Sud 128 - Tel: 0515-542507 - Workum

Marktstraat 4 - Tel: 0515-572698 - Bolsward

www.bakkerijvanderwerf.nl

uit liefde voor het vak

HANZE ZONWERING

Specialisten in:

- Buitenzonwering • raamdecoratie*
- rolluiken • garagedeuren*
- veranda • overkapping*
- shutters • reparatie/onderhoud*

Dinsdag - vrijdag: 09:00-12:00 13:30-17:00

Zaterdag van 13:30-16:30

*Vanaf 1 september t/m 1 maart
uitsluitend op afspraak*

www.hanzezonwering.nl

Weidevogelbeschermers gevraagd (nazorgers)!

Helaas is de wacht veel nazorgers kwijtgeraakt, dit komt mede doordat Vogelwacht Bolsward vergrijsst. Het zou erg jammer zijn dat een wacht die al zo lang bestaat, op den duur zou verdwijnen!

Daarom zijn wij ook op zoek naar nieuwe nazorgers. Iedereen (dus ook zonder ervaring op dit gebied) kan nazorger worden!

Want het blijft toch wel geweldig in het vrije veld: al die prachtige weidevogels om je heen en al die geluiden van vogels te horen.

Bent u nu gewoon lid en hebt u wat met de natuur of lijkt het u leuk om aan nazorg te doen, twijfel niet, want wij staan te springen om nieuwe nazorgers.

Meld je aan, wij zullen je eerst met iemand laten nazorgen om dit te leren.

Overzicht rayonkaart Vogelwacht Bolsward 2017

De Veldleeuwerik

De veldleeuwerik is een zangvogel uit de familie van leeuweriken. Kenmerkend is dat hij al zingend naar grote hoogte stijgt, daar enige momenten zingend rondvliegt om vervolgens in stilte te dalen. De vogel bakent zo zijn territorium af.

Kenmerken

Een volwassen veldleeuwerik heeft een formaat tussen 18-19 cm, de lengte zit tussen die van een huismus en een spreeuw. De vogel heeft een korte kuif, die hij plat kan leggen. In tegenstelling tot die van de kuifleeuwerik zit deze meer achteraan en is ze korter. Bij de jonge vogel is de kuif minder

ontwikkeld, en is de schubtekening op de veren opvallend. De vogel heeft een puntige, forse snavel en een bruingeel verenkleed. In vlucht zijn twee witte banden aan de buitenste zijde van de

staartpen te zien. Onderaan de vleugels is er een witte band.

Leefwijze

Het voedsel bestaat uit zaden, klaverbladeren, rupsen, larven, regenwormen en kevers.

Voortplanting

Het legsel bestaat meestal uit drie tot zes lichtgele, lichtgroene, lichtbruine of lichtgrijze eieren met paars grijze ondervlekken met grijze en bruine vlekken.

Verspreiding en leefgebied

Deze soort komt algemeen voor in Noord-Afrika, Europa en delen van Azië. In het westen en zuiden van Europa komen ze het hele jaar voor. In het oosten komen ze alleen in het broedseizoen. Noordelijke populaties trekken in de winter zuidwaarts.

Status in Nederland

In de jaren 1970 was de veldleeuwerik de meest verspreid voorkomende vogel in Nederland. Een voorzichtige schatting van het aantal broedparen lag

tussen de 500.000 en 750.000. Tussen 1960 en 2000 is dit aantal met zeker 90% achteruitgegaan. Volgens SOVON gaat deze achteruitgang gestaag verder met meer dan 5% per jaar in de periode 1990-2007. Rond 2007 broedden er nog ongeveer 60.000 paar in Nederland. De leeuwerik is in 2004 als gevoelig op de Nederlandse Rode Lijst gezet.

De achteruitgang in aantal is vooral merkbaar in agrarisch cultuurland. Veldleeuweriken broeden sinds de jaren 1980 vooral in natuurgebieden zoals heidevelden. Als gevolg van gewijzigd grondgebruik, zoals maïsteelt ter vervanging van graanteel-

ten bijv. tarwe en gerst, waterpeilverlaging en hoge maaifrequentie is heel wat open cultuurland ongeschikt als broedgebied geworden.

Veldleeuweriken die noordelijker broeden, overwinteren in Nederland in

zachte winters. In Nederland broedende vogels overwinteren zuidelijker of ook in het land zelf. Als trekvogel en overwinteraar komt de veldleeuwerik nog in grote aantallen voor.

Eelco de Lange

Nu, elke beurt en APK met sporing controle.

Voor alle merken auto's!

HYPERMODERN
www.stoebo.com

Automobilbedrijf
STOEBO
De Marne 104, Bolsward
T 0515 572 626 E info@stoebo.com

KOOP BIJ ONZE ADVERTEERDERS

Zij hebben mede mogelijk gemaakt dat wij dit jaarverslag uit konden geven.

Walinga Hoveniers

voor al uw snoeiwerkzaamheden

leibomen - fruitbomen - sierheesters - boomsingels

het maken van een meerjaren plan: zodat uw tuin niet kaal hoeft te zijn

vraag het de vakman

nu ook takkenversnipperaar in de verhuur

0515-577238 - Bolsward

of kijk eens op: walingatuinen.nl

Jeugdvogelwacht 2017

Weidevogel informatie- middag op lagere school Tjerkwerd

Donderdagmiddag 4 mei is door Joop Ykema en Jaap van Lingen van de vogelwacht Bolsward de

Eerst is verteld welke weidevogels er zijn, wat ze eten en hoeveel eieren ze leggen. Daarna hebben we het over de predatoren gehad. Aansluitend is een promotiefilm van de BFVW getoond. Daarna zijn we naar de landerijen van Bote en Astrid de Boer

grutto's in actie zien die een "âld roek" probeerden te verjagen. Ook hebben we jonge kuikentjes gezien. Helaas werkte het weer niet helemaal mee, maar we hebben toch een mooie en educatieve middag gehad.

Willen we bij de jeugd interesse opwekken voor de natuur om ons heen, dan is het zeker aan te bevelen jaarlijks op alle basisscholen een "weidevogelkennismiddag" te organiseren!

Vogelhokjes schoonmaken en repareren

leerlingen van groep 7 en 8 van de "Reinbôge" in Tjerkwerd iets verteld over onze weidevogels en hun leefomgeving. Al snel bleek dat de jeugd weinig idee heeft van wat er in de weilanden leeft en afspeeld. Een zorgelijke ontwikkeling lijkt ons.

gegaan. Veel grutto's, Kieviten, tureluurs en nog veel meer vogels zijn hier te bewonderen. Dankzij een hoge waterstand, de toepassing van plasdras en kruidenrijk grasland is het hier een waar vogelparadijs. Meteen bij aankomst konden de kinderen

Begin maart heeft Dirk met zijn zoon weer de vogelhokjes bij Bloemkamp in Bolsward gereinigd en waar nodig gerepareerd.

Deel 1: Gosse Hofstra
Deel 2: Dirk- en Dietmer Kuperus

Eerste kievitseieren van de Vogelwacht Bolsward e.o.

Het eerste Friese kievitseier werd in 2017 gevonden op 10 maart door Herman Mooi in de buurt van Slijkenburg.

Diezelfde vrijdagmiddag vond ons lid en mede-bestuurder **Jan H. Kroese** het eerste kievitseier van de gemeente **Súdwest-Fryslân**. Jan deed zijn vondst om 17.10 uur op de Workumerwaard nabij Workum. In 2016 vond hij eveneens het eerste kievitseier van een Friese gemeente. Toen mocht hij een bezoek brengen aan burgemeester Roel Sluiter van de gemeente Harlingen.

Op zaterdagmiddag 11 maart was het weer bingo voor een lid van onze vogelwacht.

De elfjarige **Destiny van Spanning** vond om 17:50 uur het eerste kievitseier

van de jeugdafdeling van **Fryslân**. Destiny deed haar vondst in de landerijen van de familie Strikwerda in Burgwerd. Dit is het nazorgrayon van haar vader: Marco van Spanning. In 2015 vond de jonge vogelliefhebster ook al het eerste exemplaar van de jeugd van onze provincie. Maar doordat er toen een verbod was op het rapen van kievitseieren, werden er geen prijzen toegekend. Destiny kreeg op de boerderij van de familie Strikwerda uit handen van gedeputeerde Johannes Kramer het Sulveren Polske uitgereikt.

Op maandag 13 maart werd het eerste kievitseier van onze wacht gemeld. Bestuurslid **Wiebe Palstra** vond om 17.40 uur een *twake* in het de landerijen van de familie Abma aan de Snekerweg.

Voor Palstra was dit de zesde keer dat hij het eerste ei van de vogelwacht vond. Hij daagt voor dit jaar alle nazorgers uit om hem van de zevende keer af te houden.

Op zaterdagmiddag 18 maart om 14:53 uur kreeg onze eerste ei controleur

(Wiebe Palstra) een telefoonje van **Destiny van Spanning** dat ze samen met haar broertje **Djayden** een nestje met eieren (een drietje) had gevonden.

Met deze vondst won zij samen met Djayden de prijs voor het vinden van het eerste jeugd ei van onze wacht.

Destiny haar week kon na deze vondst dan ook niet meer stuk. Wij als bestuur kunnen terugkijken op een zeer geslaagde beginperiode van het weidevogelbroedseizoen.

Wiebe Palstra

Werkgroep kerkuilen

We controleren de uilenkasten weer vanaf de tweede week juni.

Vorige jaren hadden we maar 4 broedsels, maar dit jaar is een herstel opgetreden.

Dat was wel te merken aan de vele jongen die we per nest hadden.

Gemiddeld vier per nest, dus de muizenstand groeit weer.

Voor ons als kerkuilbescherming heel mooi. Voor de boer minder mooi.

Wij kwamen in 2017 uit op 16 broedsels, het gaat de goede kant weer op!

Ook gingen we, Willem die de uilen ringt met Jappie, weer naar boer Hibma in Wons.

Cliënten van Slachtehiem waren ook aanwezig en genoten zichtbaar.

Zes mooie jongen hebben we geringd.

De steenuil was met enkele broedparen ook in de buurt van Bolsward aanwezig.

Van iedereen die een verblijf of broedplaats weet van uilen horen we dat graag.

Marco, Ewout, Durk en Jappie

U bent van harte welkom in

MIEDEMA

FISH & CHIPS

BOLSWARD

Snekerpoort 7
Tel. 0515 572209

MIEDEMA's LUNCHROOM

Snacks, frites en broodjes
Koffie en gebak
Schep- en softijs
Diverse heerlijke menu's
Diverse biersoorten
Diverse stokbroodjes

Terras op zuiden!

Geopend:
Ma/Za 10.00 - 00.00 uur

Appelmarkt 4
Tel. 0515 575700

Commissie Educatie

BFWV jeugd

Iedere keer besteden wij op de een of andere wijze aandacht in ons magazine aan de jeugd. Want de jeugd heeft de toekomst, ook wat de BFWV aangaat. Kijk ook eens op onze website, www.bfwv.nl voor informatie en foto's voor een spreekbeurt of werkstuk!

Edukaasje, de twadde tak fan de BFWV

Fan Pieter van der Galiën fan de fûgelwacht "Akkerwoude e.o." hienen wy heard dat der op 13 juny 2017, in moaie simmerdei, bern fan de groepen 7/8 fan de Dr. J. Botkeskoalle fan Damwâld it fjild yn soenen. Benijd nei it ferrin fan sa'n middei setten wy it adres fan boer Marten Sikke- ma yn de tom-tom.

Opracht 1

Vogels die vaak op en rond de boerderij worden gezien zijn: huismus, spreeuw, boerenzwaluw, kerkuil, merel, fitis, koolmees, pimpelmees, vink e.d. Welke vogels zie je op en rond deze boerderij?

Opracht 11

Je ziet hier 3 nestbeschermers staan met verschillende soorten eieren eronder. Vergelijk ze met die op de kaart met eieren (de kaart hangt aan het stokje). Van welke vogels zijn de eieren? In de meeste nesten liggen meestal vier eieren. Hoe noemen we dat? Hoe noemen we een nest met drie eieren? Hebben de eieren een schutkleur? Waarom hebben ze een schutkleur?

Opracht 12 (niet verplicht)

Je staat aan de oever van de sloot. Je wilt naar de andere kant. Je kunt een eind omlopen en door een hek lopen. Het kan ook anders, met een polsstok. Probeer het eens. 'Niet verplicht'.....

Doe't wy by de pleats oarkamen setten de bern krekt harren fytsen te plak. Al gau siet de hiele ploech yn 'e skuorre yn in grutte rûnte op de klearsetten striepakken. Wat opfoel wie de heldere útlis en ynstruksje fan de mannen fan de fûgelwacht. Mar ja, hoe soe it ek oers mei harren al fjirtjinjierrige ûnderfining mei dizze ekskursjes foar learlingen fan de fiif skoallen út Damwâld en Broeksterwâld. Doe koe it echt begjinne.

Yn ploechjes giene de bern by de tolve opdrachten del. De opdrachten – foar it grutste part út de 'Greidefûgelleskiste' fan de BFWV - leinen ferspraat yn in grut stik greide. Opskreaun moast wurde wat der by elke opdracht frege waard. Hjin in pear foarbylden hoe't dy der út sjogge.

Al hie in fûgelwachter de moerns yn skoalle el in útfoerich ferhaal oer greidefûgels hâlden, it die bliken dat sommige fragen noch aardich pittich wienen. In jonge sei: 'Hoe kin ik no witte hoe't in nêst mei fjouwer aaien neamd wurdt?' Fansels wie it de bedoeling om der earst - yn de lytse groep - meielkoar út te kommen. Slagge dat net dan wienen der wer de oanwêzige frijwilligers fan de fûgelwacht om te helpen. Troch dizze wurkwize bleaunen de bern entûsjest oan it hiele projekt wurkjen.

En dan komt it aldermoaiste noch: opdracht 12!

Lykwols duornre it net lang of sels de grutste bange skiters weagen de sprong. Faek der oer, mar like faek der yn. En doe't de bern ek juf Renske de Boer útdaagden om te springen en seagen hoe't sy nei har earste goede aksje de twadde kear as in 'fersûpke kat' by de wêl opklaude, wie it feest kompleet.

Wat in dei, dêr yn Damwâld!!

Tekst: Johannes van der Meer en Syb Muizelaar
Foto's: Anneke Soepboer

Kerkuil in Tjerkwerd (W. Palstra).

Jonge Fuut (W. Palstra).

Kievitpaar (W. Palstra).

Kuifleeuwerik (G. Visser).

Jonge Kievit (G. Visser).

Roerdomp (G. Visser).

Gruttonest met jong (W. Palstra).

Fuut (G. Visser).

Kleine Plevier (G. Visser).

NIEUWE RUBRIEK

FOTOWEDSTRIJD

DE OPDRACHT IS OM EEN MOOIE
DE REDACTIE VAN DE JAARGIDS

HET BESTUUR STELT EEN
DE

DE WINNENDE FOTO
GEPUBLICEERD IN DE

UITDAGING

MET EEN VERHAAL

NATUURFOTO AAN TE LEVEREN AAN
SAMEN MET EEN NATUURVERHAAL.

LEUKE PRIJS BESCHIKBAAR VOOR
WINNAAR.

,INCLUSIEF VERHAAL, WORDT
VOLGENDE JAARGIDS 2018.

De Chileense Kievit (G. Visser).

Boomvalken (G. Visser).

*Samen
de buurt
versterken*

*Betrokken
en dichtbij
in de regio*

Wij zijn thuis in de regio Bolsward-Makkum-Wommels eo

De Rabobank is al meer dan honderd jaar betrokken en dichtbij. Ook hier in de buurt, waar onze medewerkers wonen, werken en recreëren. Samen met u de leefomgeving versterken. Dat vinden wij een aandeel in elkaar.

rabobank.nl/sneek-zwf

Een aandeel in elkaar

Rabobank

Baardman mannetje (G. Visser).

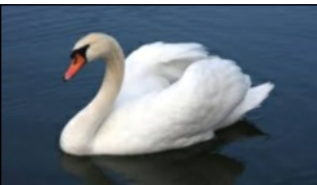
Baardman vrouwtje (G. Visser).

De kraai en de pauw

Op een plek ver hier vandaan woonde een kraai. Hij was gelukkig en tevreden met zijn leven. Tot hij op een dag een mooie zwaan zag zwemmen. "Die zwaan is zo wit," dacht hij, "en ik ben zo zwart. Die zwaan moet wel de gelukkigste vogel op aarde zijn."

Hij vertelde de zwaan over deze gedachte. Deze luissterde aandachtig en zei toen: "Lange tijd dacht ik inderdaad dat ik de gelukkigste vogel was, totdat ik op een dag een papegaai zag zitten in een boom. Die heeft twee kleuren. Hij moet daarom wel de meest gelukkige vogel in het dierenrijk zijn."

Ach," zei de papegaai, "ik leefde heel gelukkig tot ik een pauw zag. Ik heb slechts twee kleuren zoals je ziet, maar een pauw heeft er ontelbaar veel.

De kraai ging op zoek naar de papegaai om te zien of de zwaan gelijk had. Toen hij er een ontmoette vertelde hij hem van zijn bedenkingen over zijn zwarte verentooi en de witte veren van de zwaan. "Ach," zei de papegaai, "ik leefde heel gelukkig tot ik een pauw zag. Ik heb slechts twee kleuren zoals je ziet, maar een pauw heeft er ontelbaar veel. Hij is daarom ongetwijfeld de meest gelukkige vogel ter wereld."

En de kraai toog verder,

dit keer op zoek naar een pauw. Hij vond er een in de dierentuin. Honderden mensen stonden om zijn kooi, in volle bewondering keken zij naar zijn verentooi. Toen alle

bezoekers naar huis waren vloog de kraai naar de pauw toe. "Dag pauw," zei hij. "Jij bent zo mooi, elke dag staan er honderden mensen om jou heen die je bewonderen. Als ze mij zien word ik meteen weggejaagd. Ik denk dat jij de gelukkigste vogel op aarde bent."

De pauw keek naar de kraai en antwoordde: "Ik dacht inderdaad heel lang dat ik de mooiste en gelukkigste vogel op aarde was. Maar omdat ik zo mooi ben, hebben ze mij opgesloten in een kooi. Inmiddels ken ik alle vogels in de dierentuin vrij goed en wat ik zie is dat de kraai de enige vogel is die hier niet in een kooi wordt gezet. Ik wilde dat ik een kraai was, want dan zou ik nu overal naar toe kunnen vliegen, en uiteindelijk gelukkig zijn.

Eelco de Lange

Sigarenmagazijn P. Landskroon

Ook voor ...

Staatsloten Lotto/Toto

MARKTPLEIN 5
8701 KG BOLSWARD
WWW.WIJNBERGBOLSWARD.NL
INFO@WIJNBERGBOLSWARD.NL

 HOTELDEWIJNBERGBOLSWARD
 DEWIJNBERG

De Grutto verwordt tot een museumvogel

Het kabinet vindt dat basisschoolkinderen het *Wilhelmus* moeten leren en dat leerlingen van het voortgezet onderwijs verplicht het Rijksmuseum moeten bezoeken. Dat hebben de heren partijleiders mooi bedacht, maar zonder nou direct een referendum over zelfstandigheid te willen uitlokken, bepleit ik voor Fryslân een uitzonderingspositie.

In plaats van kinderen naar Amsterdam af te laten reizen – dat kost zomaar een dag en het is een dure busreis – is het beter ze naar het Fries

Natuurmuseum in Leeuwarden te sturen. Daar maken we dan een permanente tentoonstelling over de weidevogels, met de grutto in de hoofdrol. De jeugdige bezoeker laten

we er zien van welke natuur op het boerenland hun voorouders nog konden genieten. Want dat maken ze zelf in het echt niet meer mee.

Ja, het is een somber perspectief. Ondanks alle

inzet van boeren, jagers, vogelwachters en een financierend provinciebestuur schiet het niet op met het herstel van de weidevogels.

Onlangs moest gedeputeerde Johannes Kramer toegeven dat het niet lukt het streefgetal van tienduizend gruttoparen in 2020 te halen. Het enige positieve puntje is een tussentijdse beschouwing van de Friese Greide-

Ja het is een somber perspectief

Fûgelnota is dat de vogelstand in de speciaal beheerde gebieden stabiliseert.

K A P S A L O N
B L E E K E R
B O L S W A R D

Tot ziens
bij
Kapsalon Bleeker

Jongemastraat 39
8701 JB Bolsward

Tel.: 0515 - 57 25 57
b.g.g. 0515 - 57 59 39
www.kapsalonbleeker.nl

Met andere woorden: met al die miljoenen voor agrarisch natuurbeheer lukt het niet om op 23.300 hectare grond een plus te halen. Rest het overgrote landelijke gebied waar niks aan beheer wordt gedaan. Daar gaat de stand met 6 tot 19 procent achteruit, afhankelijk van de weidevogelsoort.

Dit stemt droef. Want wat kunnen we nog bereiken wat al heel lang niet lukt? We volgen belangstellend de bezigheden van een stel idealisten die elkaar hebben gevonden in het burgerinitiatief Kening fan 'e Greide dat cultuur en natuur verbindt. We lezen dat de provincie inzet op een fenomeen als natuurinclusieve landbouw, een term die tot

een jaar of wat geleden nog niet bestond, er wordt druk gepraat in *living labs* om partijen nader tot elkaar te brengen.

Alle betrokkenen doen vast hun stinkende best, maar er komt een moment dat ze genoeg hebben gepraat. Dan moet er een slag worden gemaakt die boeren met een gangbare bedrijfsvoering op natuurinclusieve manier doet werken. Dan moeten banken meedoen. En de zuivelindustrie. De consument moet meer voor de producten willen betalen.

Zeker, er worden stapjes gemaakt. Maar voor alle geesten rijp zijn voor een totaal andere bedrijfsvoering in de landbouw zit er hooguit nog een enkele weidevogel in een reser-

vaat en is de grutto in opgezette vorm in het natuurmuseum te zien.

Oh ja, nog even over het *Wilhelmus*. Daar hebben we in Fryslân een alternatief voor: *Simmermoarn* van Waling Dykstra, met strofes als 'Ljurkje yn 'e wolken, d' eintsjes yn 't lizich wiet, moskjes en sweltsjes, elts sjongt syn liet. Earbarren klapperje, ljipkes wjukwapperje, skries op 'e hikke ropt grito-griet.' En 'protters dy 't tsjotterje, eksters dy 't skatterje: Alles is fleurich, ik bin it mei!'

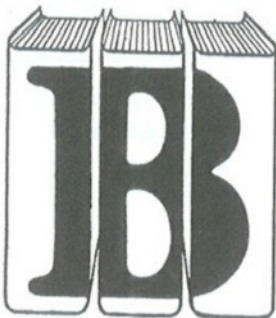
De gouskes dy 't snetterje uit dit lied schrappen we. Want ganzen, die believen we hier niet.

Leeuwarder Courant, 3 oktober, Halbe Hettema.

 EIZE WIERSMA
VAKFOTOGRAFIE

Die andere fotograaf

Bolsward 0515 574013
www.eizewiersma.nl

HET BOEKHUIS
boek en kantoorboekhandel

Appelmarkt 6 Noard 17
8701 KH Bolsward 8711 AA Workum
Tel. (0515) 57 77 17 Tel. (0515) 54 13 14
www.hetboekhuis.nl

Tellingen en waarnemingen van Eelco Brandenburg.

Vogelteller en vogelkenner bij uitstek. Voor de liefhebbers is dit een stuk om van te smullen. Hieruit spreekt een enorm stuk degelijke kennis en inzicht van jarenlange ervaring op het gebied van vogelobservatie. De vogelwacht is Eelco dan ook weer zeer erkentelijk voor zijn bijdrage, compleet met foto's.

Huiszwaluweninventarisaties in het wachtgebied van de Vogelwacht Bolsward:

In totaal heb ik in de regio **617** bewoonde nesten geteld (inclusief Zurich, 30 nesten).

Een vooruitgang van 23 nesten ten opzichte van 2016, vooral door de stijging in Tjerkwerd: Ik kwam uit op 214 (was dus 191) een winst van 12%!

Een behoorlijke achteruitgang van 5,5% of te wel circa 35 nesten, het verlies was nog hoger geweest, als ik in het Heidenschap niet 2 kolonies van tezamen 24 nesten had ontdekt, deze bestonden hoogstwaarschijnlijk al langer. De voornaamste oorzaak, naast het **wederom afsteken** van nesten, ligt in Gaast. Van de 142! nes-

ten ging het naar slechts 83! (bij één bewoner b.v. van 40 naar 8) nesten door toedoen van de **Steenmarter!** Vele jongen en volwassen vogels werden het slachtoffer, verder kapotte nesten, verstoring alom, stress etc. Heel erg jammer.

Alle plaatsen weer per(race) **fiets** gedaan!

Bolsward kende wederom een gering verlies: van 40 naar 37, echter sedert 2004 niet zo weinig. Hulde voor de S. van Haringhouchestraat: hier zaten 15 nesten. Tjerkwerd steeg aardig: 101 was 87. Wolsum van 13 naar 14. Exmorra ging van 37 naar 44, Schettens van 14 naar 17.

Huiszwaluw nesten Allingawier.

2018 wordt het Jaar van de Huiszwaluw, daarom is prof. Theunis Piersma bezig met de tweede herziene druk van zijn boek over de Sweltesjes; bij leven en welzijn zal het dan mijn 30^e keer tellen zijn.

Boerenzwaluw:

Minder gegevens omdat ik na ca.10 jaar eens wat

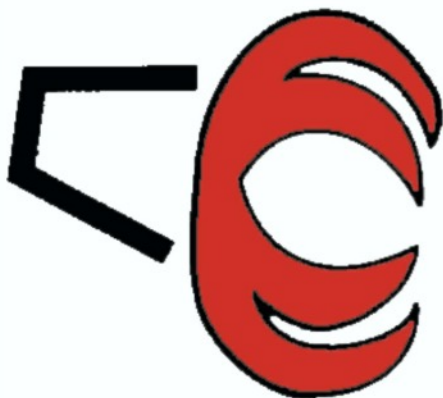
meer aandacht aan andere soorten wilde geven waaronder de **Scholekster** op een deel van de Afsluitdijk.

15 territoria Scholeksters gevonden en een aantal nesten gevolgd voor onderzoek voor Sovon. Vóór 2015 deed ik dit al jarenlang daar. Deze soort is met 65%! achteruit gegaan ten opzichte van 1985.

De locatie Brandsma Ugolaan heb ik minstens 10 keer bezocht: 8 paren Boerenzwaluwen, 4 broedsels mislukt, 7 gelukt - waaronder twee 2^e legfels na de beide geslaagde 1^e legfels en een succesvol herlegsel na een mislukte poging in hetzelfde nest. Totaal 11 nestkaarten gemaakt om het broedsucces of het tegenovergestelde vast te leggen.

Oeverzwaluwen Voor beide plaatsen nestkaarten voor Sovon gemaakt. Mijn eindtotaal voor **Bolsward** is slechts **9** bezette holten (was 16), ietwat positief is dat er nog 5 tweede broedsels waren: op 16-8 in 2 holten nog jongen. Op 31 augustus geen activiteiten meer. Oorzaken van het slechte jaar 2017: Geen vers zand/leem? wederom te veel riet, brandnetel e.d. Eventuele concurrentie van de nieuwe wand in het

Lees verder op pagina 39.

**Metaalhandel
W. Lemstra B.V.**

Inkoop schroot en metalen

De Marne 206 8701 MH BOLSWARD

Tel: 0515-335649

Heidenschap (60!) en bij Boksum (tijdelijk vanwege werkzaamheden prov. weg). Vooral de eerste 2 redenen lijken me overheersend. Er diverse keren geweest, minimaal zeker 7 uren aan besteed. NB. Je dient goed op te letten of de oeverwaluwen daadwerkelijk in de holten gaan en niet alleen (heel) kort in de opening zitten en weer het veld invliegen. Deze gevallen beslist niet mee tellen! Vaak wachten ze dan totdat de partner het nest met hun jongen verlaat.

Wat betreft **Nijland**: Totaal maar **4** bezette holten (was 17) wel hadden alle 4 paren een succesvol 2^e legsel, op 14-8 in drie holten nog jongen, ook hier op 31-8 geen vogels meer aanwezig. Oorzaken: dezelfde als hierboven vermeld bij Bolsward, onderhoud dus.

Overige soorten:

Zwarte Roodstaart: Vier territoria, was vijf.

Ransuil: Vijf maal op verschillende plaatsen in Bolsward en directe omgeving jongen gehoord en soms ook gezien en daarnaast nog in Hartwerd en Longerhouw. In 2015 kwam ik ook op 7 uit. De waarnemingen zijn voor een deel gerelateerd aan (voor)onderzoek in de

maanden maart, april en mei.

In het seizoen 2016/2017 voor de 10^e en laatste maal (project afgelopen) op rij deelgenomen aan de winterinventarisatie (de z.g. roestplaatsen): samen met m'n vrouw weer ruim 50 grotere- en kleinere dorpen en steden afgezocht: **128** Ransuilen gevonden was 546! In **heel** Friesland zijn er **maar 600** geteld: het laagste aantal van de 10 jaren, was ca.1700! Vanaf herfst / winter 2017/2018 kleine steekproeven gelijkelijk over de provincie verdeeld.

Slechtvalk: Bolsward. De vogel was bepaald niet honkvast, was te hooi en te gras aanwezig. Hoogstwaarschijnlijk niet het bekende individu. Op 10 augustus present op de Martinitoren: vrij vroeg! Ik heb totaal ongeveer 22 verschillende individuen in de regio gezien.

Noordse Kauw: Bolsward, dit jaar in de binnenstad, zie 2016.

Waterhoen: **Bolsward**: op 17-1 telde ik ongeveer 50 ex. op 4 verschillende locaties.

Flamingo: In juni 6 ex. in het IJsselmeer bij Nijemirdum; eind april was ik voor de 7e maal op rij zo'n 10 dagen in het Zwillbroc-

ker Venn Duitsland vlakbij Groenlo om als onbezoldigd medewerker van het Biologisch Station aldaar de aantallen, welke paren, paringen, 1e eileg (ze hebben maar één ei!) soms de balts (verschillende uitingsvormen o.a. dansen) maar vooral het gedrag in kaart te brengen. Er circa 36 uren aan gependend. Er zijn 5 jongen uitgevlogen, in 2016 liefst 14.

Flamingo's in Zwillbrocker Venn.

Dochter van Eelco met jonge Flamingo.

Lees verder op pagina 41.

Ook voor uw hypotheek staan wij voor u klaar

Kom
gerust
langs!

attentiv

Attentiv A Boskma B.V.

Kleine Dijkakker 45

8701 HX Bolsward

T 0515-580402

E boskma.bv@attentiv.nl

I www.solideverzekerd.nl

Wij zijn uw bank. **RegioBank**

Zelfstandig Adviseur

Zeearend: Bij Nijemirdum op 5 augustus een paartje mooi kunnen zien, hoogstwaarschijnlijk de vogels van het mislukte broedgeval bij Koudum.

Broedzorg vogels, dus nestkastjes: ook de wacht Bolsward e.o. heeft bijna er 100! Je denkt dan vooral aan voor iedereen heel bekende soorten zoals de Kool- en Pimpelmezen, daarom in het kort enkele wetenswaardigheden:

In 2016 waren o.a. door de koude in april de legfels in ons land vrij laat en erg klein (door ei-en broedstops!), de kleinste (1e broedsels) sinds 1980, voor beide soorten ongeveer één ei lager dan het gemiddelde. Koolmees 7,2 tegen 8,5 en Pimpelmees 9,1 tegen 10,2 én deze achteruitgang dateert al vanaf 2010/2011. Eén ei lijkt weinig, maar over heel Nederland genomen én ieder jaar tikt het wel aan. Andere oorzaken: vooral minder beukenootjes, naast vermesting, uitlaatgassen, vervuiling door fabrieken, daardoor kalkgebrek. Voorts was het broedsucces in 2016 slecht. Er waren ook enige extreem late broedgevallen in september en oktober na de lange regenperiode in het voorjaar en door de beukenmast vanaf begin

september (voedsel oude vogels, de jongen worden niet met de harde nootjes gevoerd).

Koolmezen hebben vaker een 2^e broedsel dan de Pimpelmezen, de overleving van de volwassen Koolmezen is de laatste 2 decennia toegenomen van 35% naar 44% nu, maar de jongenproductie is dus, zie hierboven, afgenomen. De gemiddelde legdatum van het eerste ei is sinds 1990 vervroegd met 6,1 resp. 6,5 dagen, deze vervroeging (toegenomen voorjaarstemperatuur: daardoor komen de loofbomen eerder in blad en dus het aanbod van rupsen) is ondertussen gestopt.

Tenslotte, **Koolmees:** broedsucces 1^e legsel 65, 9, 2^e legsel **slechts** 37,1 Nestsucces 71,5 laagste sinds 1980

Pimpelmees: broedsucces 1^e legsel 70,0, 2^e legsel 46,7 nestsucces 78,9 erg laag sedert 1982 De kleinere Pimpelmees doet het duidelijk wat beter.

IJsvogel: Verschillende malen 1 ex. soms 2 bij elkaar in Bolsward gezien bv. in maart, september, oktober en november, daarnaast heb ik in onze regio 3 broedgevallen c.q. territoria ontdekt o.a. bij Heeg, Uitwellingerga, Sneekermeer (én 2 buiten onze gemeente).

KOOP BIJ ONZE ADVERTEERDERS

Zij hebben mede mogelijk gemaakt dat wij dit jaarverslag uit konden geven.

Krooneend: een soort waar ik me de laatste 9 jaar tussen april en augustus zowel als broed- als niet-broedvogel heb bezig gehouden. Dit jaar **46** (was 32) territoria langs de IJsselmeerkust en omstreken tussen Breezanddijk en Mirns kunnen noteren.

Lees verder op pagina 43.

De Wolk Glas B.V.
De Wymerts 2E, 8701 WT Bolsward
www.dewolkglas.nl
www.jaloezieglas.nl

De Wolk Glas voor al uw glaswerk!

**De Wolk Glas:
sinds 1996 producent van
isolatieglas & jaloezieglas**

De Wolk Glas is geen tussenhandel, maar produceert zelf isolatieglas & jaloezieglas in eigen fabriek met de modernste machines en onder de hoogste kwaliteitseisen.

Of u nu een klein stukje enkelglas nodig heeft of uw complete woning wilt beglazen u bent bij ons altijd van harte welkom, ook voor advies of bezichtiging van onze showroom kunt u bij ons altijd vrijblijvend terecht.

- ✓ Isolatieglas HR++
- ✓ Spiegels
- ✓ Gelaagd veiligheidsglas
- ✓ Zonwerend glas
- ✓ Hardglazen deuren
- ✓ Brandwerend glas
- ✓ Glas in Lood
- ✓ Enkel glas
- ✓ Monumenten glas
- ✓ Voorzetramen
- ✓ Plexi glas
- ✓ Figuurglas
- ✓ Draadglas
- ✓ Geluidswerend glas
- ✓ Isolatieglas met roeden
- ✓ Beglazingsmaterialen

**Bekijk nu het productieproces op onze website
dewolkglas.nl**

Glasvervanging van alle soorten glas!

Onze eigen professionele glas schade-/herstelservice staat garant voor een snelle service maar ook met de hoogste kwaliteit. Wij kunnen isolatieglas binnen 24 uur produceren dus u zit nooit lang met glasschade.

- ✓ Eigen fabriek
- ✓ Ontwerp en montage
- ✓ Hoogste kwaliteit
- ✓ Snelle service
- ✓ Totaalleverancier

De Wolk Glas B.V.
De Wymerts 2E, 8701 WT Bolsward
www.dewolkglas.nl

Glasvervanging!

0515-576796

info@dewolkglas.nl

Op 28 augustus, dus na het broedseizoen, **90** ex. -meest mannetjes in eclipskleed- langs de Afsluitdijk richting Kornwerderzand waargenomen.

Ringsnaveleend: een dwaalgast, mannetje, die ik op 14 februari in Groningen zag, lijkt qua kleurenpatroon op de Kuifeend, broedvogel van Canada en de V.S. Zie je sinds de jaren zeventig ietsje meer, maar dan wel op de Britse eilanden.

De Ringsnaveleend.

IJseend: een wijfje bij Kornwerderzand op 16-9-2017, een klein deel overwintert in de westelijke Waddenzee, het merendeel echter in de Oostzee, foerageert in groepen op kreeftjes en kleine vissen. Broedvogel van vooral Rusland, daarnaast in Scandinavië. Op 9 oktober nog eentje gezien in de Mokbaai op Texel, samen met Jappie v.d. Meer.

Visarend Piaam: was o.a. van 29 juni tot 28 juli hier aanwezig, dit jaar twee broedgevallen in de

Biesbosch met in totaal 5 jongen!

Woudaap Heerenveen:

In 2015 waren er slechts 13 (broed) territoria in heel Nederland.

In 2017 voor het eerst in onze provincie bij Heerenveen. Op onder meer 15 augustus, schitterend, enkele jongen en de vader kunnen bewonderen. Het betreft een zeer kleine reiger, 35 cm, iets groter dan een Merel, de blaffende roep gehoord. Leeft van kevers, wantsen, libellenlarven, kikkers, spinnen enz.

Zwartkopmeeuw: lijkt op Kokmeeuw, maar snavel forser en felrood, kop/hals glanzend gitzwart, prachtig oog; op 28-3 vier ex. bij Koudum, op 8 juni 4 bij Nijemirdum.

Een wijfje IJseend.

Ongeveer 1400 broedparen, waarvan in 2015 in ZH/Zeeland 900, dat is het laagste sinds 2002; verder bij het IJsselmeer/Randmeren dus circa 500, broedsucces vaak laag door ratten en grote meeuwen. In onze omgeving dit jaar 3 nesten in het Heiden-

schap, soms ook bij Molkerum. De trend was vanaf 1990 behoorlijk vooruitgaand, maar sedert 2006 gaat dit minder vlot. Op 29 april zag ik 24 ex. in het Zwillbrocker Venn (dit gebied al bij de Flamingo's genoemd).

Grote Gele Kwikstaart:

op 13 november bij de waterzuivering Bolsward. In 2015 werd de broedpopulatie in ons land rond de 300 geschat, waarvan in Limburg ongeveer 140, verder in de ZO-Achterhoek, Noord-Brabant, Twente, hier en daar aan de randen van de Veluwe. Er was ook een broedgeval 'tussen de leeuwen' in Ouwehands Dierenpark te Rhenen! Met het nest onder een richel. Sinds 2006 is de trend helaas afnemend.

Tenslotte voor de aardigheid enkele **ringmeldingen:**

Kleine Rietgans: Op 11 februari bij Nijland een wijfje dat op 1-8-2007 op Spitsbergen werd geringd, afstand 2746 km; op 14 oktober bij Sandfirden /Oudega-W. 2 ex. geringd in Skogn Noorwegen op 5 mei 2015, afstand 1750 km, betreft de 1^e melding in Nederland.

Op 5-1-2017 een mannetje **Noorse Kokmeeuw** bij de Eekwerdlaanbrug, op 15 maart in het park

Bolsward, op 16 april 2017 bij Oslo, in juli 2015 na het 3^e kalenderjaar geringd bij de Noorse hoofdstad, afstand 824 km. Ook in de winters van 2015/2016 en 2016/2017 in onze stad. Op 12-3 nog een **Kokmeeuw**, nu bij de Blauwpoortsbrug, werd geringd op 6-11-2011 te Amsterdam, was in maart 2015 en 2016 in Polen: Gdynia, afstand 1112 km.

Pontische Meeuw. Haven Harlingen op 2-2 en 13-3- 2017, lijkt op een Zilvermeeuw of Geelpootmeeuw. Broedt vooral

De Pontische Meeuw.

langs de Zwarte- en Kaspische Zee, de meesten overwinteren bij de Rode Zee en de Perzische Golf, een deel trekt naar de Oost- en Noordzee. Recentelijk een broedpopulatie in Polen, al ca. 1600 paren én zelfs in Duitsland ongeveer 350 paren. Deze vogel kwam uit Polen: als jong geringd 25-5-2016 te Kozielno, Paczkow, afstand 847 km, verstreken tijd 253 dagen.

Grote Mantelmeeuw. Harlingen op 2-2-2017,

als kuiken geringd te Denemarken, Hirsholm op 22 juli 2016, afstand 880 km.

Zilvermeeuw Harlingen. Op 2 februari zag ik in Harlingen een vogel die op 12 juli 2009 in Noorwegen, Farsund als nestjong werd geringd, afstand 548 km. Eveneens in Harlingen, op dezelfde dag een **Kokmeeuw** uit Letland: als jong van een ring voorzien op 18 juni 2013, Sati-na, afstand 1850 km.

Op 12 juni 2017 nam ik in de Workumerwaard een **Grutto** waar, die begin mei 2005 als volgroeid daar ook werd geringd.

Brandgans: Op 1 april 2017 in de Workumerwaard een vrouwtje, geringd na het 2^e kalenderjaar, op 23 juli 2002 te Nenets, Rusland, afstand 2980 km. Bij ongeveer 15 procent van de broedparen is sprake van eidumping in andere nesten, ook wel in nesten van andere gansensoorten. In de Middeleeuwen broedden ze bij ons niet, wel waren ze als wintergast aanwezig.

Verder op 3 juli een mannetje **Lepelaar** bij de Plasjes N31 tussen Kims werd en Harlingen: deze werd eind mei 2014 bij Durgerdam NH als nestjong geringd, afstand 32 km, was in oktober 2016

in Spanje Huelva Donana afstand 2002 km!

Grote Zilverreiger: Op 20 september samen met mijn vrouw **60 ex.** op de slaapplaats omgeving Makkum geteld en op 19 oktober zelfs **88!** Bij Eemswoude en op 3 november bij Westhem / Oudega-W. zelfs eentje uit Wit-Rusland: geringd als nestjong in 2016, afstand ca. 1700 km.

Grote Canadese Gans: ca. 120 ex. samen met Grauwe Ganzen op 1 oktober bij Isegahuizum, waaronder een paartje dat op 7 juli 2016 bij Eindhoven, afstand 176 km, werd geringd, 1^e waarneming van deze Brabanders in Friesland. Tamelijk hoog aantal van deze soort. Vooral de laatste jaren in het IJsselmeer, Noordwaard Makkum e.o. In juni niet veel ruiende vogels meer. Ook een **Sneeuwgans** bij deze groep.

Scholeksters en de Grutto.

Eelco Brandenburg

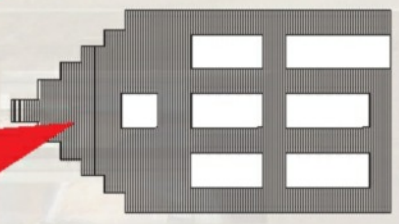

**UW
HOUTEN
VLOER WEER
ALS
NIEUW**

SPECIALIST IN VLOERRENOVIATIE

www.thoutenvloertje.nl

Jongemastraat 51 8701 JC Bolsward Tel/ 0515 58 04 82 info@thoutenvloertje.nl

Uit de oude doos. In gesprek met Theo de Boer.

Het is 20 oktober en even droog tussen de buien door als ik door de Kerkstraat fiets naar een oudlid van onze Vogelwacht: Theo de Boer.

De bladeren kleuren weer in herfsttinten en vallen bij bosjes. De kringloop van voedingsstoffen in onze aarde is weer volop bezig. De herfst begint nu echt.

De Martinatoren vlakbij en op de achtergrond ons mooie stadhuis. Wat een prachtig stukje Bolsward is dit waar dhr. de Boer woont.

Bij een klein maar erg gezellig huisje bel ik aan. Meteen valt je het karakteristieke naambordje op: Hier woont een vogelliefhebber. De vensterbank staat vol met miniatuur diertjes.

Ik bel aan en een jonge dame doet open en vertelt dat ze de thuishulp van dhr. De Boer is. Ik kan wel doorlopen.

“Ik ben vanochtend net thuis gekomen uit Bloemkamp. Twee weken geleden geopereerd in Sneek en toen even revalideren in Bloemkamp. Het was er goed, maar ik ben blij dat ik weer thuis ben”.

Dhr. de Boer zit lekker een sigaretje te roken in de keuken, de afzuigkap zachtjes aan voor de rook.

Ik vertel waarvoor ik kom en of het nu wel past als je net weer thuis bent? “Ja natuurlijk, ga maar zitten”, en de Boer steekt nog eentje op. Alles doet erg gezellig aan, net als vroeger, gemoedelijk. Vertrouwde geuren uit mijn jeugd.

De Boer is al jaren lid van onze wacht en ten tijde van voorzitter Van der Veen jaren lang penningmeester geweest. Hij

denkt zo'n zes jaar, maar volgens mij veel langer. Door nader onderzoek van onze secretaris G. Hofstra bleek dit 25 jaar te zijn. Ik herinner me nog de handgeschreven financiële verslagen van De Boer in keurig schoonschrift.

Hij vertelt: 'Vroeger moest je bij alle boeren langs om hun lidmaatschapsgeld op te halen en het was een

hele toer om ze zover te krijgen dat ze het automatisch wilden overmaken'. Zelf zat hij in de nazorg met Joop van der Meer en diens vrouw bezocht hem nog wel eens.

Theo de Boer heeft veel waardering voor de leden Van der Veen en Van der Meer.

Theo de Boer had een nazorggebied even buiten Bolsward, maar de boer maaide regelmatig de hele boel plat. Dus was de lol er op een gegeven moment wel af.

De Boer is in Greonterp geboren, een gehucht net buiten Blauwhuis. Hier vind je De Ryp, toen een prachtig weidevogelgebied. Hij heeft jaren op de Hoogstraat gewoond en toen, in 1963, het huisje gekocht in Kerkstraat voor 600 gulden! Dat heeft hij helemaal opgeknapt. Een mooie besloten achtertuin met veel groen. 'Wel veel ekster en kraaien de laatste tijd', vertelt De Boer. Hij heeft veertig jaar bij Nestlé Bolsward gewerkt en moest stoppen vanwege ernstige reumatische klachten. De periode tussen toen Nestlé nog Hollandia heette en het huidige Hochwald.

Ondertussen komt ook de wijkverpleging binnen. De Boer heeft de nodige thuiszorg en hoopt zo nog wat op zichzelf te kunnen blijven wonen. Hij is 85

jaar en de enige die nog haren uitkamt. De Boer over is van zijn oude nazorgmaten. Een lachje verschijnt als ik de opmerking maak dat hij er maar warm bij zit met zoveel vrouwen. Humor is er zeker! Hij is blij met alle hulp. Het bed staat in de voorkamer, alles gelijkvloers.

Ik vraag of ik een foto mag maken voor het verslagje. 'Ja natuurlijk', maar de thuishulp wil dan wel dat ze eerst even zijn

gaat ervoor zitten. Een mooi tafereeltje. Ik maak het niet te lang, er zijn nu al drie mensen over de vloer. Ik bedank de Boer voor zijn tijd en wens hem beterschap.

Philip de Vries

**AAN ALLE LEDEN EN DONATEURS
WANNEER U GAAT VERHUIZEN
GRAAG TIJDIG UW ADRESWIJZIGING
DOORGEVEN AAN G. HOFSTRA
0515-579471
vogelwachtbolsward@outlook.com**

eleven
FASHION & LIFESTYLE

Appelmarkt 11 8701 KG Bolsward
tel: 0515-767288
www.modeinbolsward.nl

Van de nazorg coördinator administratief

Zoals jullie in de grafiek op pagina 52 kunnen aflezen is het aantal aanwezige broedparen binnen onze wacht redelijk constant gebleven. Hier zijn wel enkele kanttekeningen bij te plaatsen. Ons nazorgge-

bied is namelijk met 314 hectare uitgebreid. Vogelwacht Parrega/Hieslum is gestopt. Vogelwacht Bolsward e.o. heeft zich bereid verklaard dit gebied erbij te nemen. Jan Willem Postma heeft dit gebied voor ons geïnventariseerd en alle tellingen in het kievitregistratiesysteem ge-

zet! Waarvoor onze grote dank! **Voor volgend jaar vragen wij vrijwilligers die nazorg willen doen op Hieslum.** Je kunt kiezen uit rayon 77 tot en met rayon 85. Graag je aanmelden bij het bestuur.

Jaap van Lingen

**Tel: 06 - 50 62 34 45 E-mail: info@kienstrabestrating.nl
Internet: [Http://www.kienstrabestrating.nl](http://www.kienstrabestrating.nl)**

KOOP BIJ ONZE ADVERTEERDERS

**Zij hebben mede mogelijk gemaakt dat
wij dit jaarverslag uit konden geven.**

Nazorgcijfers per rayon (hoofdsoorten)

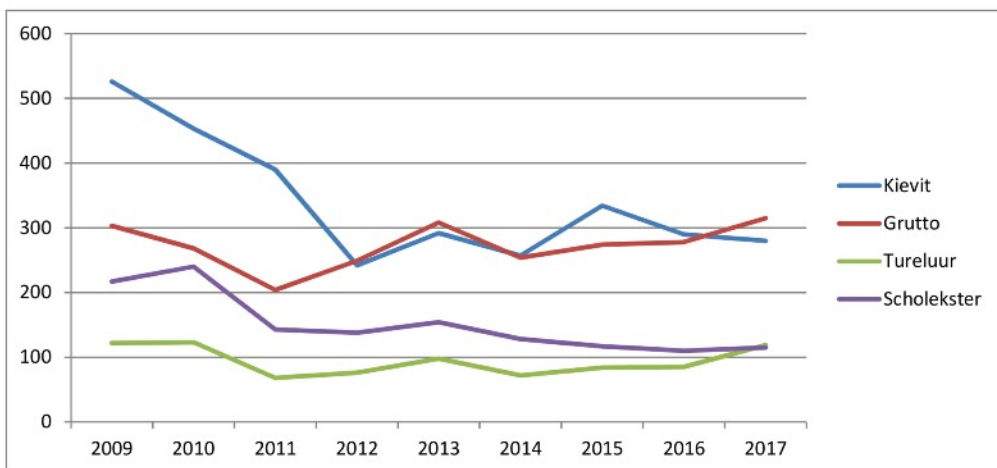
RAYON	VOGELWACHERS	OPP ha	JAAR	KIEVIT	GRUTTO	SCHOLEK.	TUREL.
				pa	pa	pa	pa
1	Vliegende brigade 0629230697	98					
2	J.W. Postma 06-46363102	64	2014	0	0	0	0
			2015	1	11	1	2
			2016	2	9	5	6
			2017	5	0	3	2
3	R.O. Stoelinga 0515-573822 F.R. Kroontje 06-42223633 G. Terpstra 06-24963846	50	2014	9	9	3	6
			2015	11	11	2	5
			2016	1	0	2	1
			2017	6	10	3	4
4	A. Nagel 0515-572135	46	2014	4	0	4	1
			2015	5	1	4	1
			2016	7	2	3	0
			2017	10	5	3	4
5	S. de Boer 0515-569672	67	2014	2	0	0	0
			2015	0	0	0	0
			2016	0	0	0	0
			2017	0	0	0	0
6	A. Nagel 0515-572135	36	2014	0	0	0	0
			2015	0	0	0	0
			2016	0	0	0	0
			2017	0	0	0	0
7	E. Rosenau 06-13464297 A. Knol C. Knol	114	2014	0	0	1	1
			2015	0	1	0	0
			2016	3	0	0	5
			2017	2	4	4	3
8	S. Witteveen 0515-574908 A. de Vries R. Witteveen	62	2014	0	7	6	5
			2015	2	16	6	6
			2016	2	10	6	0
			2017	5	13	5	3
9	Vliegende brigade 0629230697	64					
10	Bij rayon 25	40					
11	Vliegende brigade 0629230697	66	2017	4	0	1	0
12	W. Terra 06-29230697	116	2014	15	0	4	0
			2015	14	2	4	1
			2016	8	7	3	0
			2017	20	4	7	1
13	B. Scheffers 0515-575220 J. de Boer	53	2014	1	12	0	0
			2015	3	20	0	5
			2016	0	12	2	4
			2017	1	11	2	3
15	A. van der Wagen 0515-573717	53	2014	11	0	10	0
			2015	0	5	5	1
			2016	2	17	4	2
			2017	1	5	0	1
16	Vrij rayon	32	2014				
			2015				
			2016				
			2017	0	5	0	0
17	C. Noordhuis 0515-577866 W. Palstra M. Scheltinga	51	2014	4	6	3	2
			2015	1	4	1	1
			2016	0	2	1	1
			2017	2	7	2	1
18	J. Hibma 0517-531230 R. Hibma S. Hibma	55	2014				
			2015	8	2	2	0
			2016	0	0	0	0
			2017	0	0	0	0
19	A. Harstra 0517-521106 Sj. Harstra J. Reitsma R. Keur	75	2014	0	0	0	0
			2015	0	0	0	0
			2016	0	0	0	0
			2017	0	0	0	0
20	G. Hofstra 0515-579471	199	2014	5	4	3	1
			2015	0	0	0	0
			2016	0	0	0	0
			2017	0	0	0	0
22	Vliegende brigade 0629230697	100	2017	2	2	1	1

RAYON	VOGELWACHERS		OPP ha	JAAR	KIEVIT	GRUTTO	SCHOLEK.	TUREL.
					pa	pa	pa	pa
23	J.H. de Groot J. H. Kroese	06-23099272 0515-576827	93	2014	21	57	18	19
				2015	35	45	13	16
				2016	32	68	14	25
				2017	30	67	15	48
25+10	G. Hofstra	0515-579471	36	2014	15	4	6	5
				2015	0	0	0	0
				2016	1	0	0	0
				2017	0	0	0	0
27	Onbemand?		60	2014	16	7	11	3
				2015	12	14	9	10
				2016	2	4	4	2
				2017	0	0	0	0
28	G. Eijer D. Eijer	0517-532316	101	2014	13	10	8	4
				2015	10	10	6	3
				2016	8	8	6	3
				2017	7	9	4	2
29	A. Groeneveld S. Vellinga B. Veenstra	0515-852332	206	2014	14	1	4	1
				2015	0	0	0	0
				2016	0	0	0	0
				2017	0	0	0	0
30	<i>Vliegende brigade 0629230697</i>		117	2015	36	0	3	0
				2016	30	8	0	2
				2017	0	0	0	0
31	U. vd Zee A. Niemarkt M. Niemarkt	0515-574989	70	2014	12	17	8	5
				2015	6	12	5	2
				2016	14	10	5	4
				2017	6	9	4	6
33	G. Hofstra	0515-579471	60	2014	0	0	0	0
				2015	0	0	0	0
				2016	0	0	0	0
				2017	0	0	0	0
34	J. Adema A.L. Adema	0515-569734	133	2014	21	8	5	3
				2015	15	9	3	2
				2016	27	11	4	0
				2017	0	0	0	0
36	J. Ykema L. Okkema	0515-575951	68	2014	3	8	0	2
				2015	2	5	4	1
				2016	0	4	0	0
				2017	0	3	1	1
37	M. Lemstra	0515-576350	42	2014	3	0	6	0
				2015				
				2016				
				2017	5	3	10	1
38	K. Ypma- Hylkema	0515-574040	65	2014	0	0	0	0
				2015	0	0	0	0
				2016	0	0	0	0
				2017	1	0	0	0
39	<i>Vliegende brigade 0629230697</i>		33					
41	Vrij rayon		57					
42	K. Ypma- Hylkema K. Ypma	0515-574040 M. Ypma	26	2014	10	0	0	0
				2015	6	0	0	0
				2016	3	0	2	0
				2017	2	0	1	0
43	A. Nagel	0515-572135	46	2014	4	1	0	0
				2015	1	0	0	0
				2016	1	0	0	0
				2017	1	0	0	0

RAYON	VOGELWACHTERS		OPP ha	JAAR	KIEVIT GRUTTO		SCHOLEK. TUREL.	
					pa	pa	pa	pa
44	J. van Lingen A. van Lingen	0515-579097	59	2014	1	0	0	0
				2015	2	1	1	0
				2016	1	1	2	0
				2017	0	0	1	0
45	R. Bakker J. van Lingen M. Bakker	0515-579508	61	2013	13	7	2	2
				2014	15	5	3	1
				2016	3	2	3	1
				2017	3	2	1	1
47	J. Ykema	0515-575951	30	2014	0	0	0	0
				2015	0	0	1	0
				2016	0	0	0	0
				2017	0	0	0	0
50	J. van Abbema Joh. van Abbema	0517-531868	48	2014	9	6	4	0
				2015	8	6	2	0
				2016	0	0	0	0
				2017	0	0	0	0
51	J. Blanksma	0515-579487	27	2014	4	4	4	0
				2015	0	0	0	0
				2016	0	0	0	0
				2017	0	0	0	0
52	Vliegende brigade 0629230697		82					
53	Vliegende brigade 0629230697		27					
55	G. Hofstra J. Ykema	0515-579471	101	2014	2	6	0	5
				2015	15	14	2	8
				2016	17	13	1	10
				2017	29	23	0	8
56	Vrij rayon		50	2016	1			
57	Y. de Boer K. de Boer	0515-580260	59	2014	3	11	5	1
				2015	0	0	0	0
				2016	1	8	6	4
				2017	0	0	0	0
58	K. Ypma K. Ypma- Hylkema M. Ypma	0515-575599	42	2014	0	2	0	0
				2015	2	0	0	0
				2016	7	0	2	1
				2017	0	0	0	0
59	L. Okkema	0515-577228	40	2014	14	2	0	0
				2015	10	2	4	1
				2016	3	6	1	2
				2017	2	5	0	0
60	E. Rosenau A. Knol C. Knol	06-13464297	36	2014	4	0	0	0
				2015	0	1	1	0
				2016	5	3	3	3
				2017	14	8	2	2
61	J. vd Wal L. de Boer	0515-574219	61	2014	2	2	2	1
				2015	17	0	6	1
				2016	20	9	2	2
				2017	22	7	3	0
62	J. de Vries	0515-572401	48	2014	5	0	1	0
				2015	3	0	1	0
				2016	0	0	0	0
				2017	1	0	0	0
64	E. Kramer	06-41384415	64	2014	0	0	0	0
				2015	3	0	0	0
				2016	2	6	1	0
				2017	0	0	0	0
66	M. Ypma	0515-574040	18	2014	3	11	3	0
				2015	16	17	7	4
				2016	24	14	11	0
				2017	17	13	7	3

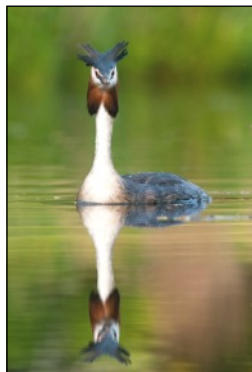
RAYON	VOGELWACHTERS		OPP ha	JAAR	KIEVIT	GRUTTO	SCHOLEK.	TUREL.
					pa	pa	pa	pa
67	Vrij rayon		36					
68	B. Bakker	06-52723736	59	2014				
	W.J. Bakker			2015				
				2016				
				2017	3	0	1	0
70	Vliegende brigade 0629230697		75					
71	Vliegende brigade 0629230697		25					
72	G. Hofstra	0515-579471	38	2014	2	0	0	0
				2015	4	0	0	0
				2016	3	0	0	0
				2017	0	0	0	0
73	M. van Spanning	06-42753632	21	2014	5	42	3	1
				2015	8	43	8	8
				2016	3	31	6	7
				2017	6	18	11	1
17A	W. Palstra		51	2014	2	1	3	1
				2015	4	11	3	5
				2016	9	8	3	0
				2017	3	23	1	4
74	T. Bijlsma		19	2015	3	1	2	1
				2016	0	0	0	0
				2017	0	0	0	0
75	M. van Spanning		20	2015	41	4	2	2
				2016	27	3	3	0
				2017	23	12	5	5
76	G. Hofstra	0515-579471	16	2015	10	2	0	0
				2016	22	2	5	0
				2017	18	11	3	3
77	J.W. Postma	Hieslum	32	2017	11	17	1	5
78	J.W. Postma	Hieslum	22	2017	9	4	2	1
79	J.W. Postma	Hieslum	33	2017	1	8	1	3
80	J.W. Postma	Hieslum	31	2017	1	4	1	1
81	J.W. Postma	Hieslum	17	2017	2	3	2	1
82	J.W. Postma	Hieslum	31	2017	3	0	3	0
83	J.W. Postma	Hieslum	63	2017	0	2	1	0
84	J.W. Postma	Hieslum	44	2017	1	2	2	0
85	J.W. Postma	Hieslum	41	2017	1	1	1	0

aantal broedparen 2009 -2017 vogelwacht Bolsward

Overige soorten in ons wachtgebied

Overzicht overige soorten in ons wachtgebied.		
Soort	Aantal	Opmerking
Roek	259	
Meerkoet	65	
Wilde eend	57	
Veldleeuwerik	11	
Pimpelmees	7	
Koolmees	7	
Waterhoen	6	
Zwaan	6	
Fuut	6	
Graspieper	6	
Kuifeend	5	
Ekster	23	
Bergeend	3	
Slobeend	3	
Krakeend	2	
Zomertaling	2	
Grauwe vliegenvanger	2	
Grote bonte specht	2	
Grauwegans	2	
Brandgans	1	
Nijlgans	1	
Torenvalk	1	
Holenduif	1	
Kwartel	1	
Zwarte Kraai	0	
Kauw	1	

Bronvermelding foto's:

- Omslag: G. Visser, W. Palstra en Internet;
- Pagina 6: M. Van Spanning;
- Pagina 16: M. Van Spanning;
- Pagina 20: Internet;
- Pagina 22: G. Hofstra, D. Kuperus;
- Pagina 23: W. Palstra;
- Pagina 33: Internet;
- Pagina 35: Internet;
- Pagina 37 t/m 44: E. Brandenburg;
- Pagina 46-47: P. de Vries;
- Pagina 53-54: G. Visser.

Na gedane arbeid, lekker genieten.....

Lunter's Warenhuis
Appelmarkt 15 Bolsward

HEMA